

Soyu Tehlikedeki Deniz Canlılarımız

**Bilim
ve
Teknik**

İribaşlı deniz kaplumbağası (*Caretta caretta*) Kaş (Antalya) / 20 metre

Eşkina (*Sciaena umbra*) Ayvalık (Balıkesir) / 22 metre

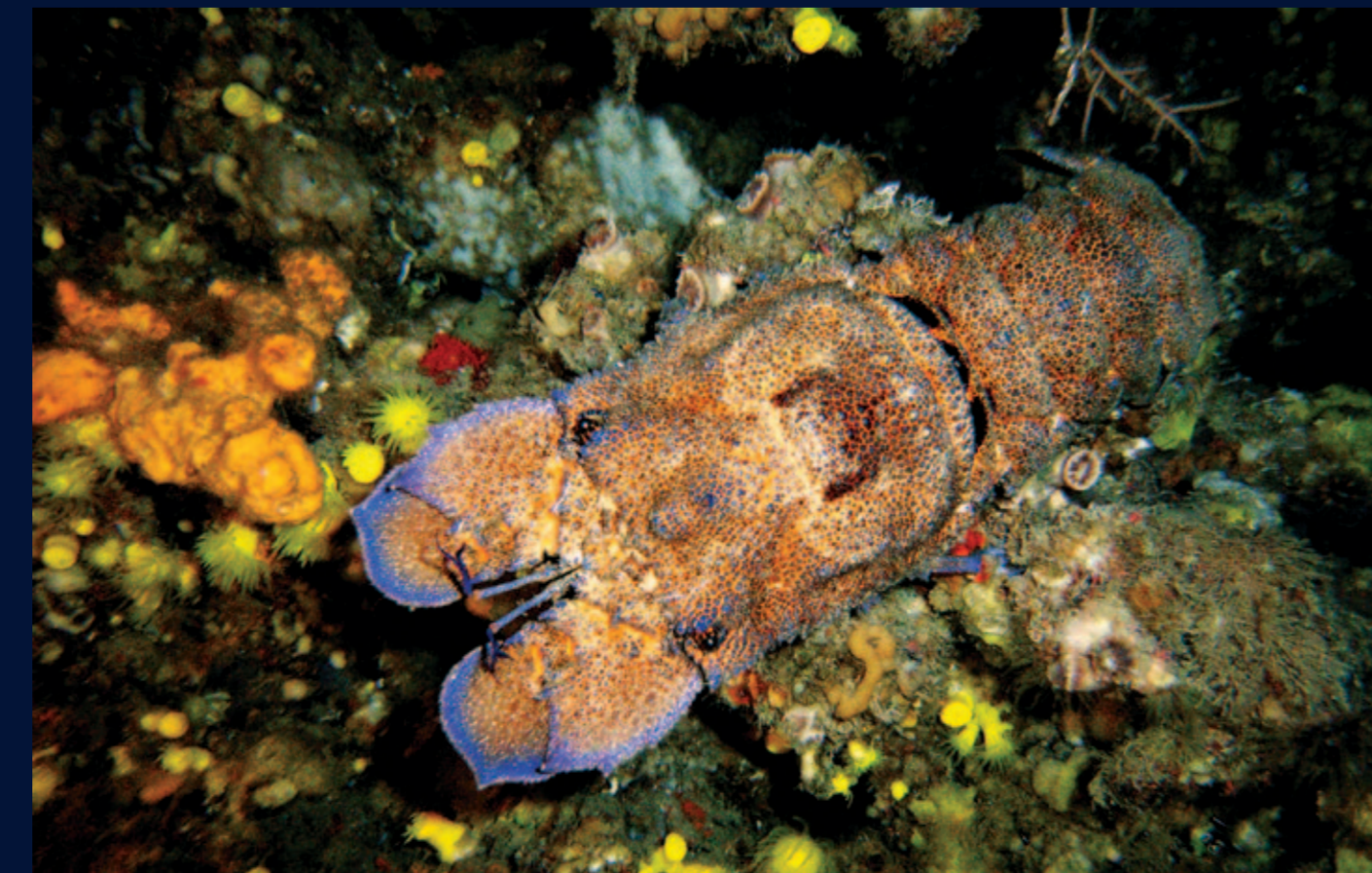
Yılanbalığı (*Anguilla anguilla*) Azmak Çayı (Gökova- Muğla) / Tatlısu, 0,5 metre

Kırmızı mercan (*Paramuricea clavata*) Ayvalık (Balıkesir) / 40 metre

Deniz salyangozu (*Tonna galea*) Taşucu gece / 15 metre

Karavida (*Scyllarides latus*) Adrasan (Antalya) / 25 metre

Türkiye, çok farklı özellikleri olan denizlerle çevrili olduğu için zengin bir denizel biyoçeşitliliğe sahiptir. Bunun ana nedeni, denizlerimizin farklı jeolojik, ekolojik ve iklimsel yapılarında olmasıdır. Güneyde sıcak, tuzlu Akdeniz, kuzeyde soğuk ve az tuzlu Karadeniz ve bu iki deniz arasında bağlantı sağlayan, her iki denizin özelliklerini taşıyan Marmara ve Ege Denizi yer alır. İklimsel nedenlerle Akdeniz'de sıcak ve tuzlu suları seven canlılar yaşarken, Karadeniz'de soğuk ve az tuzlu suları seven canlılar yaşar. Bunların yanı sıra hem Atlantik Okyanusu'ndan hem de Kızıldeniz'den devamlı yeni türler girer. Akdeniz'de Atlantik kökenli, kozmopolit, Sarmatik kökenli, endemik ve Lessepsiyen (Hint ve Pasifik kökenli canlılar) türler olmak üzere farklı kökenlere sahip ve 8500'den fazlası makroskopik olmak üzere 17.000 civarında canlı türü yaşadığı tahmin ediliyor. Bizim denizlerimizdeyse bu sayı 3000 civarında.

Denizel biyoçeşitlilik insan kaynaklı etkiler nedeniyle gittikçe azalma eğiliminde. Bu etkilerin başında türlerin yaşam alanlarının bozulması geliyor. Özellikle kıyı bölgelerindeki yoğun turizm etkinlikleri, yazlık konutlar ve tarımsal kaynaklı kirlenme, kıyı bölgelerini barınma, üreme, beslenme amacıyla kullanılan denizel türlerin soylarını tehdit ediyor. Bunların yanı sıra aşırı avcılık, istilacı türler, egzotik türler denizel biyoçeşitliliği tehdit eden diğer faktörler. Türkiye kıyılarında yaşayan ve sayısı 100'den az olan Akdeniz foku (*Monachus monachus*), 480 kadar deniz balığının % 50'si, istakoz (*Homarus gammarus*) karavida (*Scyllarides latus*), böcek (*Palinurus elephas*) gibi çok sayıda omurgasız türleri, aşırı avcılık, süs eşyası olarak toplama başta olmak üzere insan kaynaklı diğer nedenlerle yerel olarak yok olma tehdidi altındadır.

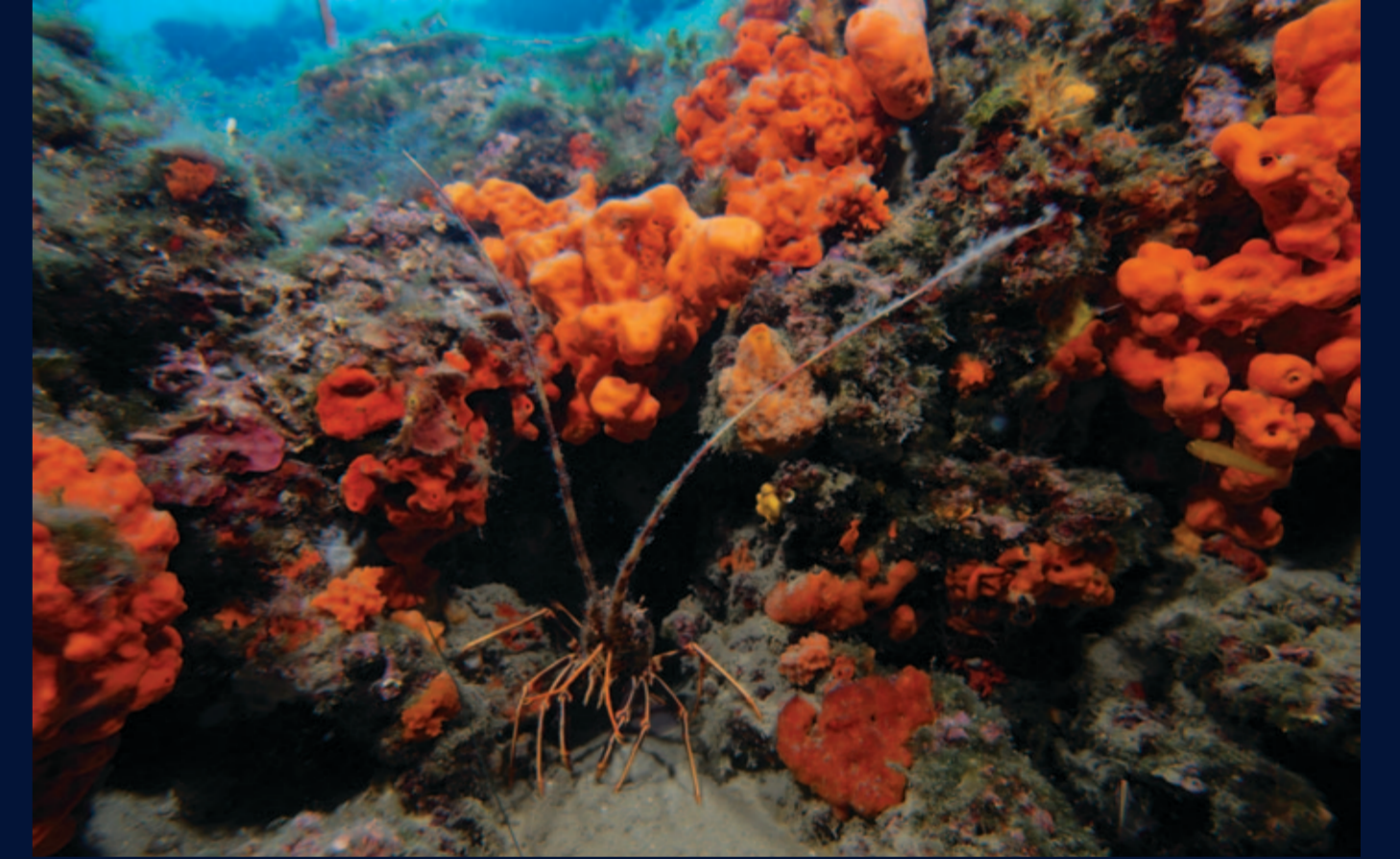
Hazırlayan Dr. Bülent Gözcüoğlu - Fotoğraflar Tahsin Ceylan

Triton (*Charonia tritonis*) Kaş (Antalya) / 15 metre

Istakoz (*Homarus gammarus*) Çanakkale Boğazı / 40 metre

Deniz böceği (*Palinurus elephas*) Ayvalık (Balıkesir) / 20 metre

Pina (*Pinna nobilis*) Kalkan (Antalya) / 20 metre

Afalina (*Tursiops truncatus*) Gökova (Muğla) / 5 metre

Soyu Tehlikedeki Deniz Canlılarımız

**Bilim
ve
Teknik**

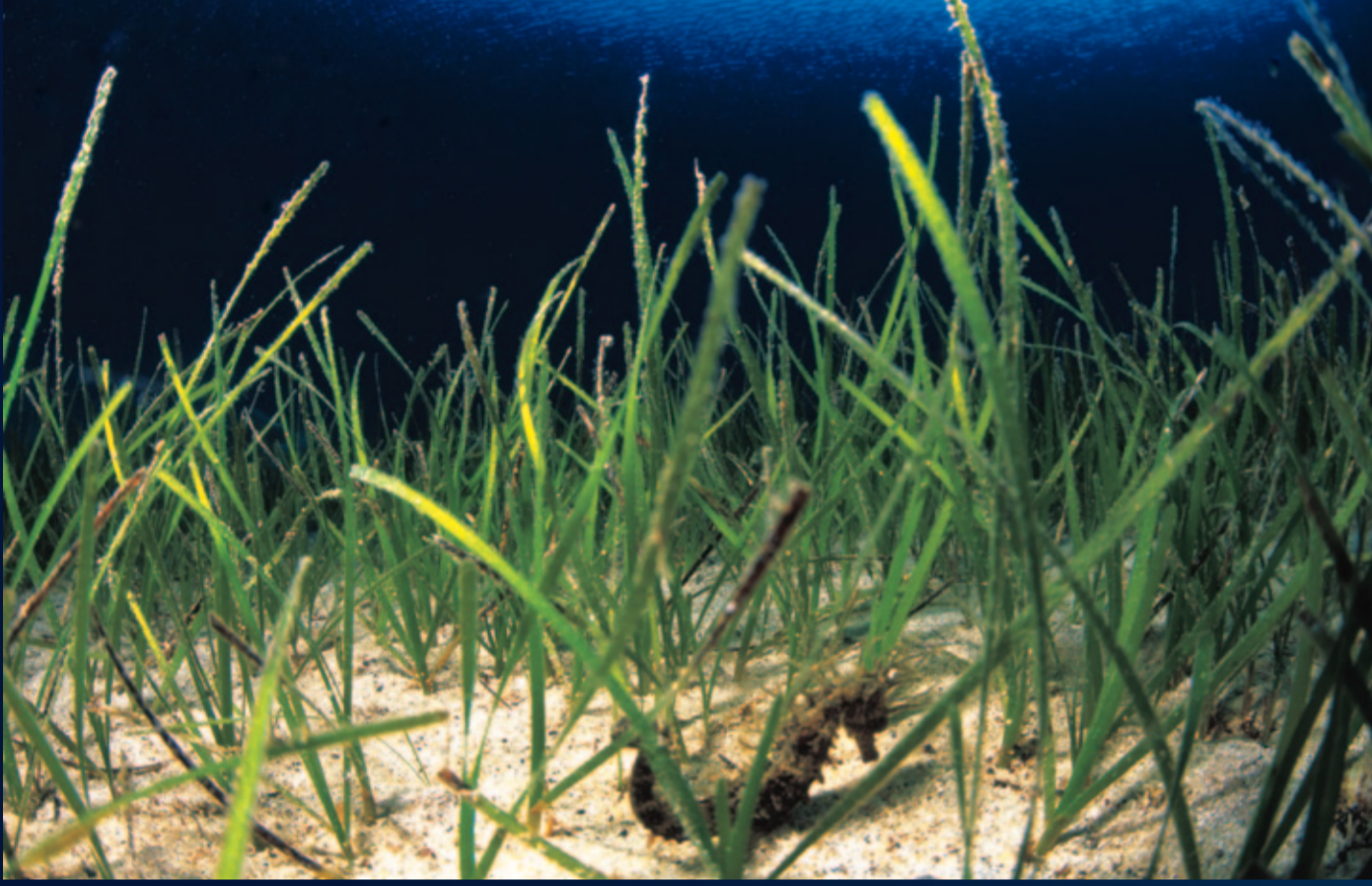
Türkiye, çok farklı özellikleri olan denizlerle çevrili olduğu için zengin bir denizel biyoçeşitliliğe sahiptir. Bunun ana nedeni, denizlerimizin farklı jeolojik, ekolojik ve iklimsel yapılarda olmasıdır. Güneyde sıcak, tuzlu Akdeniz, kuzeyde soğuk ve az tuzlu Karadeniz ve bu iki deniz arasında bağlantı sağlayan, her iki denizin özelliklerini taşıyan Marmara ve Ege Denizi yer alır. İklimsel nedenlerle Akdeniz'de sıcak ve tuzlu suları seven canlılar yaşarken, Karadeniz'de soğuk ve az tuzlu suları seven canlılar yaşar. Bunların yanı sıra hem Atlantik Okyanusu'ndan hem de Kızıldeniz'den devamlı yeni türler girer. Akdeniz'de Atlantik kökenli, kozmopolit, Sarmatik kökenli, endemik ve Lessepsiyan (Hint ve Pasifik kökenli canlılar) türler olmak üzere farklı kökenlere sahip ve 8500'den fazlası makroskopik olmak üzere 17.000 civarında canlı türü yaşadığı tahmin ediliyor. Bizim denizlerimizdeyse bu sayı 3000 civarında.

Denizel biyoçeşitlilik insan kaynaklı etkiler nedeniyle gittikçe azalma eğiliminde. Bu etkilerin başında türlerin yaşam alanlarının bozulması geliyor. Özellikle kıyı bölgelerindeki yoğun turizm etkinlikleri, yazlık konutlar ve tarımsal kaynaklı kirlenme, kıyı bölgelerini barınma, üreme, beslenme amacıyla kullanan denizel türlerin soylarını tehdit ediyor. Bunların yanı sıra aşırı avcılık, istilacı türler, egzotik türler denizel biyoçeşitliliği tehdit eden diğer faktörler. Türkiye kıyılarında yaşayan ve sayısı 100'den az olan Akdeniz foku (*Monachus monachus*), 480 kadar deniz balığının % 50'si, istakoz (*Homarus gammarus*) karavida (*Scyllarides latus*), böcek (*Palinurus elephas*) gibi çok sayıda omurgasız türleri, aşırı avcılık, süs eşyası olarak toplama başta olmak üzere insan kaynaklı diğer nedenlerle yerel olarak yok olma tehdidi altındadır.

Hazırlayan Dr. Bülent Gözcelioğlu - Fotoğraflar Tahsin Ceylan

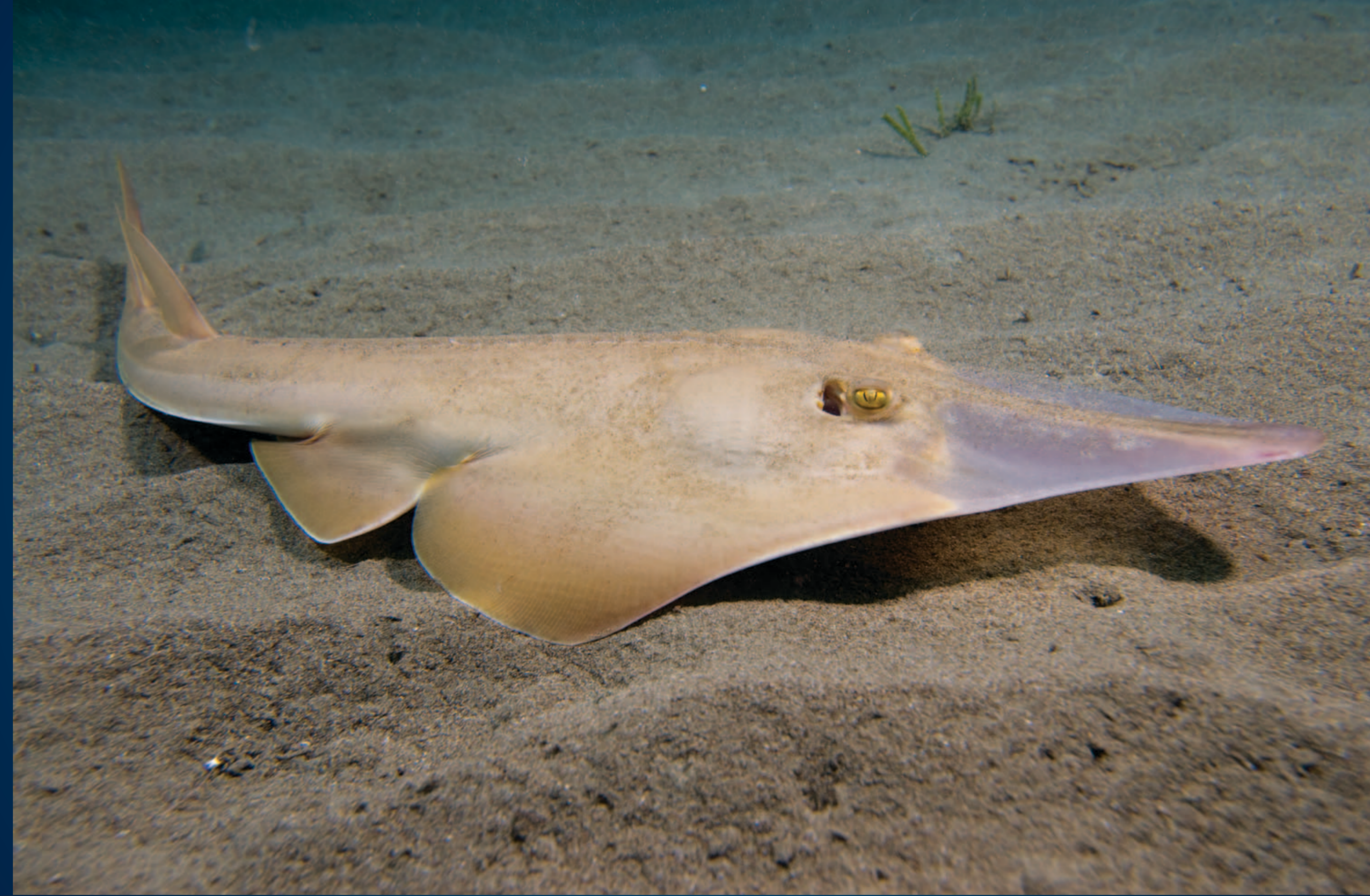
Kazıkuyruk (*Gymnura altavela*) Hatay / 10 metre

Denizati (*Hippocampus sp.*) Kaş (Antalya) / 15 metre

Domuz köpekbalığı (*Oxynotus centrina*) Yassiada (Marmara Denizi) / 30 metre

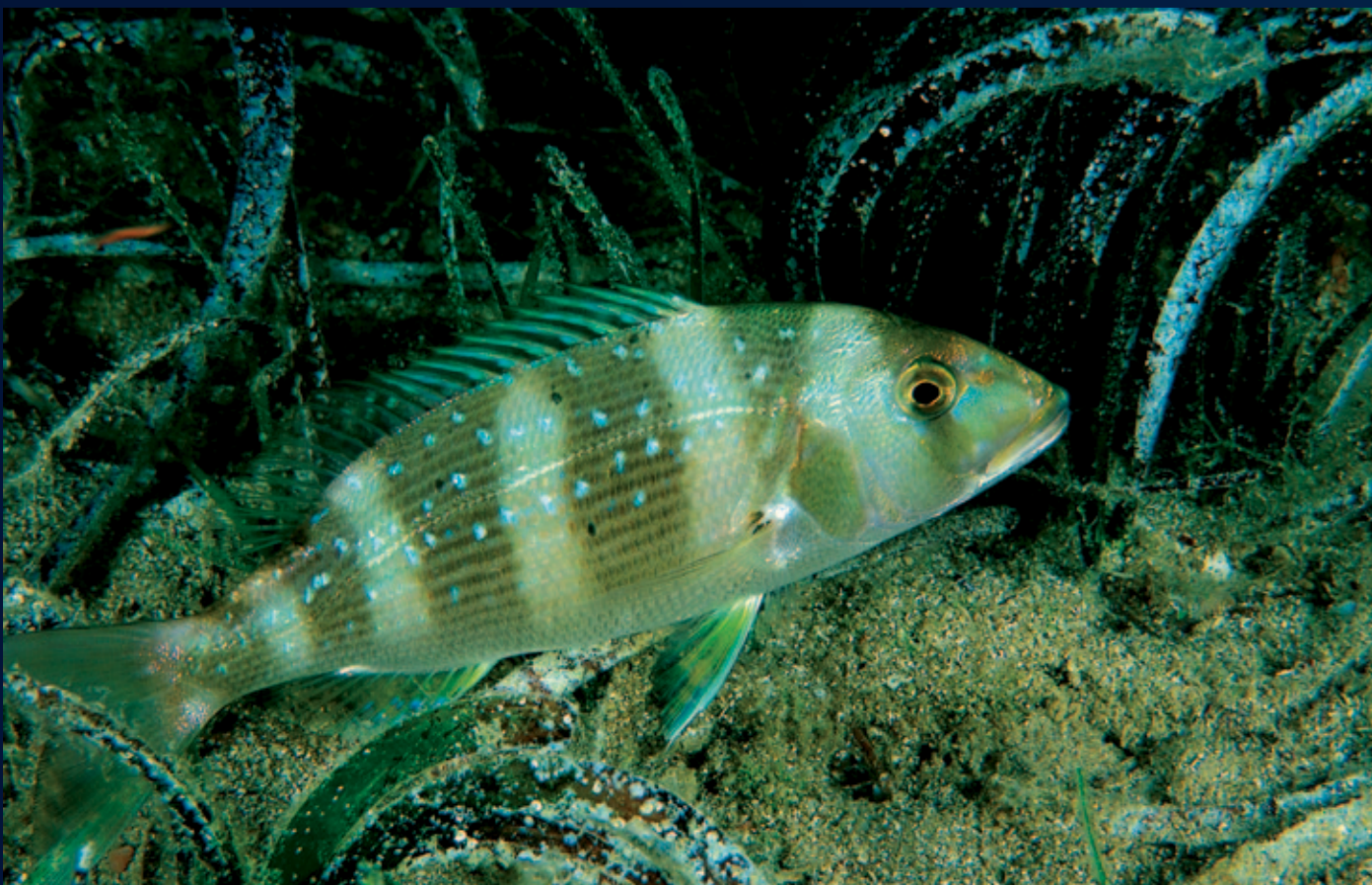
Kemane balığı (*Rhinobatos sp.*) Hatay / 20 metre

Elektrik balığı (*Torpedo sp.*) Çanakkale Boğazı / 40 metre

Orfoz (*Epinephelus marginatus*) Kaş (Antalya) / 15 metre

Sinarit (*Dentex dentex*) Kaş (Antalya), Gece çekimi / 10 metre

Kum köpekbalığı (*Carcharhinus plumbeus*) Boncuk koyu (Marmaris) / 5 metre

Deniz çayırı (*Posidonia oceanica*) Hatay / 10 metre

Lahoz (*Epinephelus costae*) Kaş (Antalya) / 20 metre